

مجاری تنفسی خارج کرده و در هوا منتشر میسازند و اشخاص سالم آنها را تنفس کرده و بامراض دچار میشوند زیرا انسان هر قدر سالم باشد با وجود این حفره های بینی و حلقشان از میکروب های مختلف آغشته است (میکر بهای سل، حنق، منتریت، ذات الریه و غیره بهمین وسیله انتشار می یابند) بنا بر این دمیدن در غذاها و آب های آشامیدنی که محیط های مساعدی برای رشد و نمو این قبیل میکروبهای باشند برخلاف بهداشت بوده و سبب انتشار امراض نام برده در جامعه خواهد شد.

حضرت صادق علیه السلام علت نهی از دمیدن در غذا و آب و محل سجده را متذکر شده اند.

سئل ابو بکر الحضرمی عن ابی عبدالله (ع) (۱) فی الرجل یشخ فی القدح قال لیس به بأس وانما یکره ذلک اذا کان معه غیره کراهیه ان یعافه یعنی دمیدن در آب وقتی مکروه است که دیگری حاضر باشد از آن آب بخورد شاید او را خوش نیاید (۲)

بنا بر این از لحاظ جلوگیری از ابتلاء ببیماریهایی که بطور غیر مستقیم از راه مجاری تنفسی ممکن است بدیگران منتقل شده و سبب سرایت بدیگران گردد بر مؤمنین لازم است که در هنگام خوردن غذا و یا آب در حین بیرون دادن هوا (زفیر) ظرف را از نزدیک مجاری تنفسی دور نگاهدارند.

مجدداً فرماید: عن لیس المرادی قال قال لابی عبدالله (ع) الرجل یصلی فی شخ فی موضع جبهته قال لیس به بأس انما یکره ذلک ان یؤذی من الی جانبه (۳) یعنی لیس مرادی گوید حضور صادق آل عرضه داشتم تماز گزار بر سجده گاه خود می تواند نفخی بوزاند که غبار آن بر طرف شود؟ فرمود ضرری ندارد و این عمل در صورتی مکروه است که دیگران را اذیت رساند. موضوع نهی از دمیدن در محل سجده آنچه بنظر میرسد از چند لحاظ بوده اولاً عدم صعود گرد و غبار زمین است که تنفس آن مضر بوده ثانیاً هوایی که در این نوع زفیر خارج میشود

(۱) - (صفحة ۲۷۹ باب ۹۲ وسائل) (۲) - (حلیة المتقین صفحه ۳۸)

(۳) - (باب پنجاه و چهارم علل الشرایع)

محتوی بخار آب و میکروب ها مختلف می باشد که در ضمن دمیدن باگرد و غبار مخلوط شده هوا را می آلودد. البته واضح است تنفس چنین هوای آلوده بمیکروبها و گرد و غبار مخاطراتی را برای کسانی که در آن محیط واقع شده اند در بر خواهد داشت.

شارع مقدس اسلام دمیدن در بدن ذبیحه را نیز نهی فرموده :
 عن ابي الحرب عن علي (ع) انه دخل السوق فقال يا معشر الاحسامين
 من تقخ في اللحم فليس منا (۱) یعنی ابي الحرب گفت علی (ع) بازار که میرفتند
 بجماعت قصاب های فرمود هر کس بدمد در گوشت از تابعین ما نمیشد.

هوايیکه در اثر دمیدن در بدن ذبیحه جمع می شود نه فقط محتوی انیدرید
 کربنیک است که گازی است سمی بلکه حاوی میکروب های گوناگون نیز میباشد و از
 طرفی لاشه محل مساعدی برای رشد و نمو میکروب ها است بنابراین دمیدن در بدن ذبیحه
 برخلاف بهداشت بوده همانطور که شارع مقدس اسلام بیان فرموده باید از آن جاو گیری شود.

خارج نمودن زباله و کثافات از داخل خانه

و رفت و روب کوچه

زباله بهر صورت که باشد محیط بسیار مساعدی برای تخمیر و نشو و نمو
 میکروب های بیماری زا است. موش که در شیوع بیماریها و بخصوص طاعون عامل
 اصلی بشمار میرود تغذیه خود را از این مواد تأمین میکند از طرف دیگر مکس در آن
 تخم گذارده و میکروب های زباله را باخود باطراف برده مسبب تولید بیماریها میشوند
 بوی متعفن که پس از چند ساع از زباله برمیخیزد خود بتندرستی زیان میرساند
 با در نظر گرفتن این عیوب جمع آوری زباله از داخل خانه و کوچه (از لحاظ
 بهداشت جامعه) از ضروریات بشمار میرود. پیغمبر اسلام (ص) در هزار و سیصد و
 کسری سال قبل مردم را بخارج نمودن زباله و کثافات از داخل خانه امر فرموده اند.
 قال رسول الله (ص) لا تبيتوا القمامه فی بیوتکم فاخرجواها نهاسرآ
 فانه مقعد الشیطان (۲) یعنی زباله و کثافات را در داخل خانه جا ندهید آنچه را

(۱) - (باب ۴۳ صفحه ۲۴۷ وسائل)

(۲) - (وسائل باب ده از احکام مساکن صفحه ۳۱۹)

که در شب جمع میشود روز خارج سازید زیرا که زباله نشیمن گاه و مسکن شیطان است.
 قال امیر المؤمنین (ع): قال رسول الله (ص) فی کلام کثیر لاتقوا
 مندیل اللحم فی البیت فانه مریض الشیطان ولاتقوا التراب خلف الباب فانه
 مأوی الشیطان (۱) یعنی حضرت رسول (ص) مکرر فرمودند دستمال گوشت را
 در اطاق خود جا ندهید که آن خوابگاه و آغل شیطان است و خاک و خاکروبه را
 پشت در اطاق (یا در خانه) نریزید که آن پناهگاه شیطانست.

این چند حدیث محتاج بتشریح نیست و کاملاً مفید معنی میباشد ضمناً نکته ای که
 جلب توجه میکند اشاره های مکرر است بشیطان و اگر لفظ شیطان را برداشته بجای
 آن کلمه می‌کرب قرار دهیم می بینیم تغییری در استدلال و در مفهوم مطلب حاصل
 نمیشود. همچنین است در چند حدیث راجع بنظافت ظروف. واضح است که تعبیر
 شیطان آن روز همان می‌کرب امروز میباشد خصوصاً اگر در تشبیهات و توضیحاتی
 که داده شده دقت نماییم بهتر تصور موضوع را خواهیم نمود. در سه مورد سه نوع
 تشبیه بعمل آمد. در حدیث آخر دستمال (یا زنبیل) گوشت را مریض شیطان
 دانسته اند و مریض در لغت محل خواب و خوراک چهار پایان است که همان جافضه
 میریزند. در صورتی که مزبله را جایگاه شیطان و خاک پشت در را پناهگاه آن تشبیه
 کرده اند. حقیقه چقدر با واقع امر نزدیک است! در دستمال چرب گوشت می‌کرب
 لانه میکند غذا می‌خورد و آخال میریزد دستمال گوشت محل خواب و خوراک او
 است. در صورتیکه مزبله اقامتگاه و محل سکون می‌کرب میباشد وای تل خاک پشت
 در برای او نه مطبخ است نه مسکن و فقط در مقابل اشعه خورشید و یا باران و غیره
 پناهگاه بسیار خوبی میباشد. حقاً که اسلام دین تقلید نیست اسلام آمین تعقل است
 و کلام پیغمبر یا امام نمونه استدلال!

بخش چهارم

عمل خاک در انتشار بیماریهای و امیردار و طرز پیشگیری در اسلام
 نزدیک چهارده سده قبل پشواى اسلام راجع بحرمت خاک بیروان خود را

با خبر و نهی فرموده .

قال رسول الله (ص) اكل الطين حرام على كل مسلم (۱) یعنی خاک خوردن بر مسلمانان حرام است . در حدیث دیگر علت حرمت آنرا بیان فرموده اند .

قال رسول الله (ص) لا تأكلوا الطين فان فيها ثلاث خصال تورث الداء و تعظم البطن و تصفر اللون (۲) یعنی نخوردن خاک را زیرا در او سه حصلت است مولد مرض بوده و تولید نفخ شکم نموده و رنگ را زرد مینماید .

امروزه وجود میکرب ها در زمین ثابت گردیده و به علاوه معلوم شده که اگر مقداری از محیط کشت این میکربها به حیوانی تلقیح شود عوارض چرکی بسیار وخیمی مانند کزاز و یا کاکرن ربوی تولید میگردد .

قال رسول الله (ص) من اكل الطين فكانما اعان على قتل نفسه (۳) یعنی رسول اکرم (ص) فرماید هر کس بخوردن گل اقدام کند مانند آنستکه بکشتار خویش کمک ویاری نماید .

زمین یکی از مهمترین عوامل انتشار بیماریها است زیرا تمام کثافات جانداران مانند بهن ، چرک ، بول ، لاشه ، خون و غیره در آن جمع میشود و یا بیابان دیگر محلی است که تمام انبیا قابل فساد در آن قرار میگیرد و همین زمین بطور مستقیم ماکولات و مشروبات حیوانات و انسان را تهیه کرده و در دسترس آنها میگذارد بنا بر این تمام کثافات ناشی از انسان و حیوانات داخل ماکولات و مشروبات میشوند .

مهمترین و سهل ترین روش جلوگیری از آلودگیهای سطح زمین را اسلام در تحت دو قانون عمده بیان فرموده : اولاً ممانعت از انتشار پلیدها بوسیله انسان خصوصاً در محل های اجتماعی ثانیاً پنهان کردن پلیدها در اعماق زمین .

پیشگیری از انتشار

مهمترین راه آلوده شدن سطح زمین بیشتر بتوسط اخلاط ، براز ، پشاب ، خون و غیره اشخاص صورت میگیرد زیرا در مدفوع حیوانات دانه خوار و علف خوار ازت نباتی که ازت کم آزاری است بمقدار کم وجود دارد ولی در مدفوع حیوانات گوشت خوار ازت حیوانی بمقدار بیشتری دیده میشود .